بەنى ئىسرائىلدىن بىر كىشى بىر ئادەمدىن مىڭ تىللا قەرىز سورىغان ئىدى، ئۇنىڭغا گۇۋاھچى ئىلىپ كەلگىن دېگەندە ئۇ كىشى: ئاللاھ تائالا گۇۋاھلىققا كۇپايىدۇر، دېدى. ئۇنداقتا كىپىل ئىلىپ كەلگىن دېگەندە، ئۇ كىشى: ئاللا تائالا كىپىللىككە يېتەرلىكتۇر، دېدى ئۇ كىشىگە راس سۆزلىدىڭ دېدى ۋە ئۇنىڭغا مىڭ تىللانى مەلۇم ۋاقىتقىچە قەرىز بېرىپ تۇردى

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ رىۋايەت قىلىپ رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دېگەن: بەنى ئىسرائىلدىن بىر كىشى بىر ئادەمدىن مىڭ تىللا قەرىز سورىغان ئىدى، ئۇنىڭغا گۇۋاھچى ئىلىپ كەلگىن دېگەندە ئۇ كىشى: ئاللاھ تائالا گۇۋاھلىققا كۇپايىدۇر، دېدى. ئۇنداقتا كىپىل ئىلىپ كەلگىن دېگەندە، ئۇ كىشى: ئاللا تائالا كىپىللىككە يېتەرلىكتۇر، دېدى، قەرىز بەرگۈچى راس سۆزلىدىڭ دېگىنچە ئۇنىڭغا مىڭ تىللانى مەلۇم مۇددەتتە قايتۇرۇش ئۈچۈن قەرىزگە بەردى. قەرىز ئالغۇچى ئۇ پۇللارنى ئىلىپ دېڭىزدا سەپەرگە چىقتى ۋە ئىشلىرىنى تۈگەتتى. قەرىزنى قايتۇرۇش ۋاقتى كەلگەندە ئۇ كىشى يولغا چىقىپ دېڭىز بويىغا كەلدى، ئۇ دېڭىزدىن ئۆتۈش ئۈچۈن كىمە تاپالماي بىر تال تاياقنى ئىلىپ تەشتى دە ئۇنىڭ ئىچىگە مىڭ تىللا پۇلنى ۋە قەرىز ئىگىسىگە قارىتىپ بىر پارچە مەكتۇبنى يېزىپ ئۇنىڭغا سالدى، دېڭىز يېنىغا كىلىپ مۇنداق دېدى: ئى ئاللاھ سىلى مېنىڭ ھالىمنى ياخشى بىلىلا، مەن بىر كىشىدىن مىڭ تىللا قەرىز سورسام كىپىل تەلەپ قىلغان ئىدى، مەن: ئاللاھ ياخشى كىپىلدۇر، دېگىنىمدە ئۇ رازى بولغان. ئۇ مەندىن گۇۋاھچى تەلەپ قىلغان ئىدى، مەن: گۇۋاھلىققا ئاللاھ يېتەرلىكتۇر دېسەم، ئۇ رازى بولغان ئىدى، مەن ئۇنىڭ ھەققىنى بېرىش ئۈچۈن تىرىشقان بولساممۇ ئۇنىڭ يېنىغا بېرىشقا ئىمكانىيىتىم بولمىدى، قەرىز ئىگىسىگە بۇ پۇلنى يەتكۈزۈشنى سىلىگە تاپشۇردۇم، دېگىنچە تىللا سېلىنغان ياغاچنى دېڭىزغا تاشلىدى ۋە ياغاچ ئېقىپ كەتكەندىن كېيىن ئۆيىگە قايتىدىغانغا كىمە ئىزدەپ يۈرۈپ كەتتى. قەرىز بەرگۈچىمۇ ئۆز نۆۋىتىدە بىرەر كىمىدە ئۇ كىشىنىڭ پۇللارنى ئىلىپ كىلىشىنى ئۈمىد قىلىپ قىرغاققا قاراپ يول ئالدى. قىرغاققا كەلگەندە بىر تال ياغاچنى ئۇچراتتى، ئۇ ياغاچنى ئوتۇن قىلىش مەقسىتىدە ئالغان ئىدى، ھالبۇكى ئۇ كىشى ياغاچنى ھەردىگەندە، ئۇنىڭ ئارىسىدا پۇل ۋە بىر پارچە مەكتۇپ سېلىنغانلىقىنى كۆردى. بىر مۇددەتتىن كېيىن قەرزدار 1000 تىللا پۇلنى ئىلىپ ئۇنىڭ قېشىغا كەلدى ۋە دېدى: مەن قەرزنى قايتۇرۇپ بېرىش ئۈچۈن يولغا چىققىنىمدا مەن چىقىپ كەلگەن كىمىدىن ئىلگىرى ھېچبىر كىمە تاپالمىدىم، ئەمدىلىكتە بەسى مۇشكىلىدە بىر كىمە تېپىپ پۇلۇڭنى ئىلىپ كەلدىم، دېدى. قەرز ئىگىسى بۇنىڭدىن ئىلگىرى سەن ماڭا بىر نەرسە ئەۋەتكەنمىدىڭ دېگەندە، قەرزدار: مەن چىقىپ كەلگەن كىمىدىن ئىلگىرى ھېچبىر كىمە تاپالمىدىم، دېدى. قەرز ئىگىسى: سەن ياغاچ ئارقىلىق ئەۋەتكەن پۇلنى ئاللاھ تائالا ماڭا يەتكۈزدى، بۇ مىڭ تىللانى ئىلىپ يولۇڭغا راۋان بولغىن، دېدى

[سەھىھ(بەش شەرت تولۇق بولغادا ھەدىس سەھىھ بولىدۇ)] [بۇخارى"سەھىھۇل بۇخارى"ناملىق ئەسىردە رىۋايەت قىلغان]

رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم بۇ ھەدىستە بەنى ئىسرائىل قەۋمىدىن بىر كىشىنىڭ ۋەقەلىكىنى بىزگە بايان قىلىپ بەرگەن. بىر كىشى يەنە بىرەيلەندىن 1000 تىللا قەرز سورىغاندا قەرز بەرگۈچى ئۇ كىشىگە مەندىن بۇ پۇلنى ئالغانلىقىڭغا گۇۋاھچىدىن بىرىنى ئەكەلگىن، دېگەن. قەرز ئالغۇچى: گۇۋاھ بولۇشقا ئاللاھ يېتەرلىك ۋە كۇپايىدۇر، يەنى ساڭا ۋە ماڭا ئاللاھ تائالا گۇۋاھ بولۇشقا يېتەرلىكتۇر، دېگەن. قەرز بەرگۈچى ئۇنداقتا ساڭا كىپىل بولغۇچىدىن بىرنى ئەكەلگىن دېگەندە، ئاللاھ تائالا كىپىل بولۇشقا يېتەرلىكدۇر، دېگەن. يەنى ئاللاھ تائالا كىپىل بولىدۇ، دېگەندە ئۇ كىشى راست ئېيتتىڭ دېگىنچە ئۇنىڭغا 1000 تىللانى مەلۇم مۇددەتكىچە دەپ قەرز بەردى. قەرزدار ئۇ پۇلنى ئىلىپ تىجارەت ئۈچۈن دېڭىزدا سەپەرگە چىقتى، قەرزنى قايتۇرۇش ۋاقتى كەلگەندە قەرزدار پۇلنى ئىلىپ

قىرغاقتا بىر ياغاچنى ھەرە بىلەن كېسىۋىدى ئۇنىڭدىن پۇل ۋە مەكتۇپنى ئۇچراتتى. بىر مۇددەتتىن كېيىن قەرزدار قايتىدىن يەنە 1000 تىللا پۇلنى ئېلىپ ئۇنىڭ قېشىغا كەلدى ۋە دېدى: مەن قەرزنى قايتۇرۇپ بېرىش ئۈچۈن يولغا چىققىنىمدا كىمە تاپالمىغان ئىدىم، ئەمدىلىكتە بىر كىمە تېپىپ پۇلۇڭنى ئېلىپ كەلدىم، دېدى. قەرز ئىگىسى بۇنىڭدىن ئىلگىرى سەن ماڭا بىر نەرسە ئەۋەتكەنمىدىڭ، دېگەندە، قەرزدار: مەن چىقىپ كەلگەن كىمىدىن ئىلگىرى ھېچبىر كىمە تاپالمىدىم، دېدى. قەرز ئىگىسى: سەن ياغاچ ئارقىلىق ئەۋەتكەن پۇلنى ئاللاھ تائالا ماڭا يەتكۈزدى، بۇ مىڭ تىللانى ئېلىپ يولۇڭغا راۋان بولغىن، دېدى

http://www.sunnah.global/hadeeth/ug/show/8318